

verjeniki, ki nabirajo prispevke, nje mu pošljejo iste s polami vred do konca vel. srpana t. l.

G. tov. Gradišniku pa izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo, ne zato, ker mi je ne malo skrbi in dela prevzel, ampak zato, ker je s tem častni izid te zadeve zagotovljen!

V Tepanjah, dne 22. rožnika 1900.

Jurko.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.“ Vodstvo Zaveze je poslalo dalmatinskemu učiteljstvu sledeči poziv:

Velecijenjenomu dalmatinskemu učiteljstvu. Predragi drugovi i drugarice! Mi živimo u doba, kada se raznovrsmi stališi združuju u svrhu da omoguće svoj obstanak, da poboljšaju svoj položaj i da prisvoje nova prava. Pojedinac malo može, dočim u udruženju je moć i uspjeh. To nam dokazuje vrlo organizacija, do ne davna, brezpravnih i tlačenih radnika.

Imi učitelji svoga naroda, trpljivi smo radnici, nama je napočeno puno dužnosti a nasuprot uživamo malo pravica. Mi imamo mnogo teška djela, a vrlo često — malo jela!

Nije čudo, da se je konačno podignuo po svim stranama i učiteljski „proletarijat“, da se združi u tijesne vrste, da stupi pred svoje djelodavce proseći — ne! — zahtjevajući, da mu dadu ono, što mu ide po božjem i čovječjem pravu!

Iza češkoga, njemačkoga i poljskoga učiteljstva, organizovala se je god. 1887 i „Zaveza slov. učit. društva u Ljubljani“, koja je skupila pod svoje okrilje čitavo slovensko učiteljstvo. Kasnije pristupili su k toj „Zavezi“ i sva hrvatska učiteljska društva Istre, te smo uslijed toga promijenili društvo u „Zavezu avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društava“, koje neka bratsko jugoslovansko učiteljstvo Koruške, Štajerske, Kranjske, Primorje i Dalmacije spaja u jednu samu moguću falangu, da brani naše pravice napram svakomu nasilju i da se zajedno bori za sveopće poboljšanje našega stanja.

Obračamo se za to bratskomu našem vrlomu dalmatinskemu učiteljstvu s pozivom, da izvoli pospješiti i popuniti organizaciju jugoslovanskoga učiteljstva tim, da se združi u kotarska odnosno u zemaljsko društvo i da uznastoji neka ta društva pristupe „Zavezi avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društava“.

Čim bude mogućnija, brojnija i veličastvenija naša vojska, tim stalniji će biti naši uspjesi — sjegurnije ćemo pobjediti u našim pravednim težnjama i zahtjevima.

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društva“.

Tajnik:

Drag. Česnik

Predsednik:

L. Jelenc.

„Ljubljansko učiteljsko društvo“. Izleta „Lj. učit. dr.“ dne 7. rožnika t. l. v Dolnice in Št. Vid se je vdeležilo nad 40 učiteljev, učiteljic in gostov, med njimi zlasti vrli tovariši iz Št. Vida, v katerih imenu je g. nadučitelj Žirovnik srčno pozdravil Ljubljančane, na kar ga je zahvalil g. predsednik Fr. Gabršek za prijazni sprejem. V Št. Vidu smo si ogledali tudi lepi šolski vrt. Neprisiljena zabava, napitnice in lepo petje je pričalo, da je društvo jako ustreglo s tem izletom svojim članom.

Dne 11. p. m. je imelo društvo svoje redno mesečno zborovanje na I. mestni šoli. G. Iv. Krulec je poročal o enotnih pisnih oblikah. G. poročevalec je jako pridno preštudiral različne pisave in potem sestavil obe abecedi tako, da bodo oblike lepe in lahke. Razkazal je še slovenski veliki in mali alfabet. Vnela se je daljša debata, katere so se vdeležili gg. nadzornik Levec, Gabršek, Jelenc, Likar in Verbič. Obveljal je predlog g. nadzornika, da naj se obravnava vse oblike še pri

drugih društvenih zborovanjih prav temeljito ter končno pri okrajni učiteljski konferenciji. Tako bomo dobili vendar enkrat toliko zaželeno potrebne enotne pisne oblike, katere se bodo vsaj v Ljubljani rabile. G. predsednika Gabrška se naprosi, da utemelji pri letošnji okrajni konferenciji predlog zastran poprave novčnih izrazov v naših računnicah. Obisk je bil dober. To je bilo zadnje zborovanje v tekočem šolskem letu. —n.

Iz radovljiškega okraja. Pomotoma je zaostalo poročilo iz radovljiškega okraja; vsled tega sedaj ob kratkem poročam o delovanju našega učiteljskega društva, da se ne bode mislilo, da spi spanje pravičnega.

Dne 19. mal. travna t. l. je imelo društvo občni zbor v prijaznih Lescah. Po običajnem pozdravu g. predsednika se je pregledalo gmotno stanje društva in našlo še nekaj nad 50 K „čepa“. Na to so se volili častni „funkcionarji“ — vsi dosedanji. Predaval nam je prav zanimivo g. L. Stiasny o svojem lanskem potovanju. In sicer je opisal del potovanja iz Trsta preko Grškega, zlasti Atene s svojimi starinami, dalje vožnjo po Egejskem morju in slednjič se je dlje časa mudil v Carigradu in njega okolici. Prav interesantno nam je slikal turški „harem“. Vse pa so dopolnjevale krasne slike in razglednice, tako da je marsikateri v svoji bujni domišljiji šetal po Carigradskih ulicah, deleč neizogibni „bakšiš“. Slednjič se je sklenilo, da se naj letošnje leto hospituje. Določili smo, da se je 7. rožnika hospitovalo v Zasipu, v šoli gospice Franjice Vovkove. Prav zanimivo je gospica predavala v treh oddelkih. Šola je enorazredna. Sedaj pa že vabi odbor na hospitacijo v Kropo v dan 5. mal. srpana. Šola je dvorazredna s celodnevnim poukom. Vedno se nas je vdeležilo zborovanja nad 15 članov in toliko nas bode gotovo tudi v Kropi, če ne bode štrajka??

Radovljiško učiteljsko društvo bo zborovalo dne 5. malega srpana ob 10. uri v Kropi. I. Hospitacija. II. Posameznosti.

K obilni vdeležbi vabi

odbor.

Štajersko.

Sv. Frančišek Ks. (Vabilo). Gornjegrajsko učiteljsko društvo bode obhajalo Slomšekovo slavnost v spomin stoletnice njegovega rojstva ter obenem tudi zborovalo dne 5. mal. srpana v Mozirju po sledečem dnevnem redu:

A. Zborovanje ob $\frac{1}{2}$ 11. uri v šoli.

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.

2. Dopisi.

3. Predavanje.

4. Volitev delegatov k „Zavezi“ v Maribor.

5. Slučajnosti, nasveti itd.

Pri tej priliki se bodo pobirali tudi prispevki za nagrobni spomenik umrlemu gospodu nadzorniku Leitgebu.

B. Slomškova slavnost ob 2. uri popoldne na prijaznem holmcu pri Režeku. Tovariši in tovarišice! Pridite omenjeni dan v polnem številu, da izpolnimo stanovsko dolžnost in da na primeren način proslavimo vrlega slovenskega pedagoga in pesnika.

Zdrami pa se tudi ti petorica in pridi med tovariše-učitelje! Na veselo snidenje!

Josip Terčak,
t. č. načelnik.

Šmarsko-rogško učiteljsko društvo je sklenilo pri svojem mesečnem zborovanju dne 10. rožnika t. l. na Slatini enoglasno, da se vdeleži Slomškovemu slavnosti na Ponikvi. V to svrhu si naroči društvene znake. Istotako je sklenilo, da se pozove „Celjsko učiteljsko društvo“, naj vendar nadaljuje akcijo glede „Spod.-štaj. zaveze“, o kateri naj poroča pri prihodnjem zavezinem zborovanju.

Konjiško učit. društvo bode zborovalo v četrtek, dne 5. mal. srpana t. l. ob desetih popoldne v šoli v Tepanjah po običajnem vzporodu. Važno pa je: 1. volitev delegatov za Zavezino zborovanje; 2. volitev načelnika; 3. pogovor o vdeležitvi Slomškove 100 letnice na Ponikvi; 4. pogovor o letošnjih temah za uradno konferencijo.

Tovariši, pridite vsi, ker malo število nas je; naj gesla se sleherni drži: „Za enega vsi, eden za vse!“

Jurko.

Ormoško učiteljsko društvo je priredilo 7. m. m. izlet k sv. Tomažu. Odkril in blagoslovil se je pri tej priložnosti nagrobni kamen pokojnemu tovarišu g. Krennerju. Ta spomenik — eden izmed najlepših na pokopališču Sv. Tomaža — mu je postavilo učiteljsko društvo in rodbina. Ogromno število gostov in sodruštvenikov je očividno dokaz, kako priljubljena oseba je bil pokojnik. Kot gostje so bili navzoči preč. gg.: domači dekan Jak. Caf, provizor Fr. Valenko iz Polenšaka, kaplan Jožef Plepelec od Sv. Miklavža in domači kaplan K. Malajner.

Akademično društvo „Triglav“ v Gradcu so zastopali trije udje: gosp. medicinec Jesih in gg. jurista Rosina in Hren. Tudi dve sestri pokojnega tovariša sta prihiteli iz Laškega trga ljubljenu bratu zadnje čast izkazat. Razen mnogobrojnih sodruštvenikov ormoškega učiteljskega društva so prišli tudi zastopniki bratskih učiteljskih društev iz Ljutomera, gornje Radgone in celo iz Rogatca.

Slavnost se je začela s slovesno sv. mašo. Po sveti maši se je podala vsa množica na pokopališče. Tukaj je preč. gosp. dekan blagoslovil spomenik, duhovniki so zapeli ginljivo pesem „Libera“ in tovariši lepo nagrobnico. S tem petjem se je družilo ono donečih zvonov ter tudi oddaljenim faranom naznanjalo, da se je vršil tu pomemben dogodek.

Temu cerkvenemu delu je sledilo zborovanje v tamkajšnji šoli, katerega so se tudi vsi čast gostje vdeležili. Tukaj se je predsednik ormoškega učit. društva g. naduč. Porekar še enkrat spominjal pokojnega, posebno kot ljubeznivega in vrlega tovariša. Zahvalil se je tudi vsem gostom za njihovo navzočnost pri tej slavnosti, posebno pa gosp. dekanu, kateri je s svojo prijaznostjo k svečanosti največ pripomogel. Gospod nadučitelj Sivka nam je podal zelo zanimivo zgodovinsko črtico o človeški kugi, posebno se oziraje na naš ptujski okraj. Drugi podavatelj je bil g. Loparnik, kateri nam je pokazal, kako praktično se zamorejo prsti tudi v 2. in 3. šolskem letu pri računskem pouku porabiti.

Pri skupnem obedu v gostilni g. Cafa smo se prav veselo imeli. Posebno so nas zabavali gospodje učitelji-pevci s svojim krasnim petjem. Kakor vse prijetno hitro mine, tako je tudi ta veseli dan prehitro pretekel, in večerni hlad nas je opominjal, da je prišel čas ločitve. Ta dan pa nam vsem gotovo še dolgo ostane v spominu ter nam bode porok, da bode učiteljsko društvo tudi v bodoče za svoje umrle tovariše tako lepo skrbelo.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. Učiteljstvo štirirazredne deške in štirirazredne dekl. ljudske šole v Kranju in dvorazredne ljudske šole na Primskovem namesto venca na krsto svojemu mnogoletnemu krajnemu šolskemu nadzorniku dekanu Antonu Mežnarcu 12*50 K; tvrdka Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani 20 K.

Imenovanje. Minister za nauk in bogočastje je imenoval učitelja na pripravnici v Proseku, g. Ivana Nekermana okrajnim šolskim nadzornikom za slovenske ljudske šole v okolici tržaški, slovenske zasebne in za srbsko zasebno ljudsko šolo v Trstu.

Slomšekov doprni kip se dobi po 20 kron, ako se oglasi najmanj 50 naročnikov. Poznejša posamezna naročila bi stala naravno več.

Naročila naj se v bodoče pošiljajo akad. kiparju Alojziju Repiču na Dunaju, III. Moshgasse 23. Slomšekov kip bi bil na mestu v „šolskem muzeju“.

Osobne vesti. Provizorični učitelj Ivan Schmeidek v Blagovici je imenovan definitivnim učiteljem in vodjo istotam, provizorični učitelj Jos. Zupančič v

Dol. vasi pri Ribnici je imenovan definitivnim učiteljem ravnotam in pomožni učitelj Al. Erker v Stari Loki pri Kočevju je imenovan definitivnim učiteljem istotam. Učitelj štirirazrednice v Radečah, g. Fr. Jordan, je imenovan vodjo ljudske šole v Bukovju pri Postojni. G. Janko N. Jeglič, nadučitelj pri Sv. Križu pri Litiji, je imenovan nadučiteljem na Rakeku. G. Miško Kosec, učitelj na družbini šoli v Trstu, je imenovan nadučiteljem v Dragatušu.

Popravek. Glede razpisa služeb v zadnji številki iz celjskega okraja je treba razpis v toliko popraviti, da je šola v Svetini enorazrednica in v Hrastniku pa petrazrednica.

Priporočilo. Koncem šolskega leta priporočamo sl. šolskim vodstvom Miličevo tiskarnico prav toplo za tisk letnih šolskih poročil.

Nadzorniki slovanskih šol v Istri. Imenovani so: za okraje Pazin, Poreč in Pulj učitelj Bunc v Kastvu; za Volosko nadučitelj Uršič iz Voloske; za Lošinj učitelj Skopinčić v Kopru; za Koper učitelj Dominko istotam.

Tečaj za telovadne učitelje se začne letos 24. kilmavca v telovadnici vseučilišča na Dunaju. Vaje so vsak torek, četrtek in soboto za prvi letnik, vsak ponedeljek, sredo in petek pa za drugi oddelek od 5.—7. ure zvečer. Pri oglasih se ozira pred vsem na kandidate, ki so dovršili srednje šole, v drugi vrsti pa na one, ki so dovršili učiteljske. Kurz je brezplačen.

Za učitelje. Z ozirom na razpis učiteljskih služeb v ptujskem polit. okraju, ki je bil objavljen v zadnji številki tega lista, usojam si glede tukajšnje brez stanovanja razpisane učiteljske službe gospodom učiteljem naznaniti, da dobijo moški prosilci na leto 40 kron prispevka za stanovanje iz krajnega šolskega zaklada. Kraj je tu jako ugoden, ker leži blizu mesta (1½ ure hoda) in še bliže železniške postaje Sternthal (40 minut hoda); šolske razmere so dobro urejene, lepe ceste in zdrav kraj. Na prošnje, ki dojdejo do 15. mal. srpana, se bode še oziralo.

Krajni šolski svet pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, dne 25. rožnika 1900.

Janez Finžger,
načelnik.

Srednje šole za ženske. Z ustanovitvijo takih šol se sedaj bavijo v avstrijskem naučnem ministrstvu. Te šole bodo drugače urejene nego šole za moško mladino, ter bode pouk predmetov moških srednjih šol za ženske srednje šole primerno preurejen. Tudi so v naučnem ministrstvu mnenja, da se pozneje ustanovi na Dunaju neka ženska višja šola.

Pedagoško društvo v Krškem je izročilo minole dni svojemu častnemu članu, g. nadučitelju Gabršku, krasno izdelano diplomu.

Paragraf 24. Razredni uč. P. v P. na Moravskem je predstavil svojemu naduč. V. učenca S., proseč ga navsveta, kaj naj stori z dečkom, katerega upornosti niso odpravila vsa dosedaj uporabljena disciplinarna sredstva. Nadučitelj je izpraševal po zadnjem kaznjivem dejanju, a ker mu je deček strastno in neotesano odgovoril, uporabil je brez obotavljanja leskovko, misleč: ta bo gotovo pomagala. Toda učinek je bil ta, da je nadučitelj prejel vabilo od c. kr. okrajnega sodišča v P. Tam so mu prebrali zdravniško izpričevalo, v katerem se potrjujejo tri rdeče poteze in črna pika na nekem delu dečkovega telesa kot nasledek grdega ravnanja. — Nadučitelj V. istinito opiše dejanje in odločno oporeka, da bi bilo to nasledek grdega dejanja (Misshandlung), prizna pa, da je to le kaznovanje v smislu § 413 cesarskega patenta izza l. 1852. Tudi zatrjuje, da ima cesarski patent večjo veljavo kakor provizoričen ministrski ukaz, in sedanji šolski in učni red ni nič drugega kakor tak ukaz. Nadučitelj je bil oproščen.

Stvar pa s tem še ni bila končana. Nek hujskač v občini, kateri je vso to zadevo vprizoril proti nadučitelju, še ni odnehal. Povzročil je, da se je o tem obravnavalo pri c. kr. okrožnem sodišču v O. Toženec je isto trdil